

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Проректор з науково-педагогічної  
та навчальної роботи

\_\_\_\_\_ Світлана ЛУТКОВСЬКА

«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**АКУШЕРСТВО, ГІНЕКОЛОГІЯ І БІОТЕХНОЛОГІЯ**  
**ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИН**

**Рівень вищої освіти** Другий (магістерський)

**Галузь знань** 21 Ветеринарія

**Спеціальність** 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

**Освітньо-професійна програма** Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Робоча програма навчальної дисципліни «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин». Рівень вищої освіти другий (магістерський), галузь знань 21 Ветеринарія, спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза, освітньо-професійна програма Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза, 2024 р., 18 с.

**Розробник:**

Паладійчук О.Р., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.

**Викладачі:**

Паладійчук О.Р, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.

Протокол від «29» липня 2024 року №1.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Оксана ПКУЛА

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету ветеринарної медицини

Протокол від «30» липня 2024 року № 1.

Голова навчально-методичної комісії факультету \_\_\_\_\_ Оксана ПКУЛА

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні науково-методичної комісії Вінницького національного аграрного університету.

Протокол від «31» липня 2024 року № 1.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	21 Ветеринарія	Обов'язкова освітня компонента	
Атестацій – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180	212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	3-й Семестр	
		5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,9, самостійної роботи здобувача вищої освіти - 2,1	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Лекції	
		-	30 год.
		Практичні	
		-	28 год.
		Самостійна робота	
-	122 год.		
	Другий (магістерський)	Вид контролю: залік	

Програма навчальної дисципліни «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих здобувачами вищої освіти, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

### Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин вивчається за навчальним планом підготовки здобувачів рівень вищої освіти другий (магістерський), галузь знань 21 Ветеринарія, спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза.

Освітня компонента Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин формує уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з ветеринарної медицини.

**Мета викладання навчальної дисципліни** «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» полягає в тому, щоб дати здобувачам теоретичні знання та практичні навички з акушерства, гінекології, андрології і біотехнології відтворення тварин. Дисципліна формує ветеринарного фахівця в процесі вивчення основ фізіологічних і патологічних статевих процесів, що відбуваються в організмі і репродуктивних органах під час: осіменіння, запліднення, вагітності, родів та післяродового періоду; хвороб статевих органів та молочної залози; профілактики неплідності; хвороб новонароджених; біотехнології розмноження тварин: штучного осіменіння, застосування біологічно активних речовин з урахуванням екологічних та технологічних процесів у відтворенні тварин.

### **Завдання вивчення дисципліни**

Завдання вивчення навчальної дисципліни: допомогти майбутнім лікарям ветеринарної медицини осмислити теоретичні знання та практичні навички з акушерства, гінекології, андрології і біотехнології відтворення тварин, використовувати їх у практичній роботі для поліпшення здатності відтворення та продуктивності тварин.

Під час вивчення навчальної дисципліни у здобувачів відбувається формування професійних якостей. Отриманні теоретичні знання та практичні навички з акушерства, гінекології, андрології і біотехнології відтворення тварин, використовувати їх у практичній роботі для поліпшення здатності відтворення та продуктивності тварин.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- основи фізіологічних і патологічних процесів, що відбуваються в організмі і репродуктивних органах під час: осіменіння, запліднення, вагітності, родів та післяродового періоду;
- хвороби статевих органів та молочної залози; профілактику неплідності; хвороб новонароджених;
- біотехнологію розмноження тварин: штучного осіменіння, застосування біологічно активних речовин з урахуванням екологічних та технологічних

процесів у відтворенні тварин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **уміти**:

- відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми; установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень;
- збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин;
- пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища; пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом дії акушерсько-гінекологічних втручань;
- пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження;
- формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів лікування.

### **Пререквізити і постреквізити навчальної програми**

Навчальна дисципліна «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин», як складова частина навчальної програми підготовки здобувачів зі спеціальності 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза, освітньо-професійної програми Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза, освітнього ступеня «Магістр» ґрунтується на знанні здобувачів таких освітніх компонент, як: «Анатомія свійських тварин з латинською термінологією», «Фізіологія тварин», «Гігієна тварин», «Спеціальна ветеринарна мікробіологія», «Ветеринарна вірусологія», «Ветеринарна фармакологія, токсикологія та лікарські рослини», «Патологічна фізіологія», «Патологічна анатомія і розтин».

### **2. Компетентності та результати навчання**

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

### ***Інтегральна компетентність (ІК):***

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

### ***Загальні компетентності (ЗК)***

- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 8. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

### ***Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)***

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність застосовувати методики роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо у професійній діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

### **ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

ПНР 2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПНР 5. Володіти знаннями про хвороби тварин різної етіології та уміти застосовувати адекватні методи і методики клінічних та лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин різних класів і видів, знати шляхи подальшого використання хворих тварин і продукції, одержаної від них, а також від тварин, підданих лікуванню, профілактичним чи іншим обробкам тощо.

ПНР 6. Знати органолептичні та інструментальні методи і методики дослідження харчових продуктів і кормів для визначення їх безпечності та якості.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах).

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### **Атестація 1. Біотехнологія відтворення.**

#### **Фізіологія і патологія вагітності, родів та післяродового періоду**

**ТЕМА 1. Вступ до дисципліни. Морфологічна структура та функція органів статеві системи самців.** Коротка історія розвитку дисципліни. Значення дисципліни і її складових частин. Стан і завдання курсу. Взаємозв'язок дисципліни з іншими дисциплінами. Досягнення вчених України та інших зарубіжних країн в розвитку дисципліни. Анатомія і фізіологія органів розмноження самців.

**ТЕМА 2. Фізіологічні основи і техніка отримання сперми від плідників.** Статеві рефлекси самців. Залежність прояву їх від типу нервової діяльності. Сперматогенез. Статевий акт. Методи і способи отримання сперми.

**ТЕМА 3. Сперма, її склад. Фізико – хімічні властивості. Оцінювання якості сперми. Видові особливості сперми.** Поняття: сперма, еякулят, сім'я, спермій, сперматозоїд, живчик. Сперма і її склад. Сперма та її склад. Оцінювання якості сперми.

**ТЕМА 4. Теоретичні основи і практика розрідження сперми плідників. Способи зберігання та транспортування сперми.** Умови та тривалість зберігання спермій в придатках сім'яника. Причини загибелі спермій поза організмом. Анабіоз та його значення при зберіганні сперми бугая, барана, жеребця та кнура. Застосування синтетичних середовищ для розрідження сперми. Склад середовищ. Вимоги до середовищ. Допустимі ступені розрідження сперми. Санітарно-гігієнічні вимоги при виготовленні середовищ та розрідженні сперми, зберіганні та транспортуванні сперми.

**ТЕМА 5. Морфологія та фізіологія статевих органів самок. Статевий цикл самок. Нейрогуморальна регуляція статевої функції.** Зовнішні та внутрішні статеві органи самок с.-г. тварин. Видові та вікові особливості будови статевих органів самок с.-г. тварин. Фізіологія статевого апарату самок. Фолікулогенез. Дозрівання та атрезія фолікулів. Жовте тіло, його розвиток та значення. Нейрогуморальна регуляція статевої функції.

**ТЕМА 6. Фізіологічні основи та технологія штучного осіменіння самок с.-г. тварин. Трансплантація ембріонів.** Наукові основи технології штучного осіменіння. Виявлення оптимального часу для введення сперми. Техніка штучного осіменіння корів і телиць, свиноматок, кобил, овець та кіз. Фізіологічні основи та прикладне значення трансплантації ембріонів. Методи викликання поліовуляції (суперовуляції) у донорів, її механізми. Хірургічне та нехірургічне отримання ембріонів. Методи оцінювання, культивування та довготривале зберігання ембріонів. Одержання, дозрівання та запліднення ооцитів *in vitro*. Методи пересадки ембріонів.

**ТЕМА 7. Запліднення. Фізіологія вагітності.** Суть запліднення та фактори, що його обумовлюють. Місце запліднення. Пересування і виживання яйцеклітини та ембріона в різних ділянках геніталій самки. Динаміка процесу запліднення. Нідація і імплантація ембріона у сільськогосподарських тварин. Фактори, що впливають на процес запліднення (фізіологічні і технологічні). Історія процесу запліднення. Теорії преформізму. Стадії запліднення. Поліспермія, суперфекундація, статевадетермінація, партогенез.

**ТЕМА 8. Вагітність, її діагностика. Патологія вагітності.** Вагітність. Види вагітності. Морфологічні і фізіологічні зміни в організмі вагітних тварин. Розвиток зиготи, плодових оболонок. Плацента її функція та типи плацент. Тривалість вагітності у різних видів тварин.



Хвороби вагітних тварин. Вплив зовнішніх факторів і стану організму тварини на виникнення хвороб у вагітних тварин.

**ТЕМА 9. Фізіологія родів та післяродового періоду. Патологія родів.** Роди. Перебіг родів у тварин. Фактори, що зумовлюють роди. Передвісники та стадії родів у тварин. Родові шляхи. Анатомо-топографічне взаємовідношення плода і родових шляхів: положення, передлежання, позиція, членорозміщення плода до і під час родів. Підготовка самок до родів. Передвісники родів. Родові перейми і потуги. Стадії родів: підготовча, виведення плода, послідова та їх тривалість. Видові особливості динаміки родового акту. Допомога під час фізіологічних родів. Догляд за новонародженими і породіллями. Причини виникнення патологічних родів: фактори, що залежать від організму матері (слабкі перейми і потуги, вузькість вульви і піхви, звуження шийки матки, спазми шийки матки, скручування матки, сухі роди); фактори, що пов'язані з неправильним розміщенням плода (неправильні положення, позиція, передлежання, членорозміщення). Правила надання рододопомоги (підготовка тварин та акушера, правила рододопомоги, окремі випадки рододопомоги). Профілактика патології родів.

## **Атестація 2. Неонатологія. Мастологія. Патологія молочної залози.**

### **Ветеринарна гінекологія та андрологія**

**ТЕМА 10. Неонатологія. Хвороби новонароджених.** Причини, які спричиняють народження слабкого, із зниженою резистентністю приплоду (аліментарні, імунологічні, інфекційні тощо). Головні критерії оцінки життєздатності новонароджених телят, лошат, ягнят, поросят. Методи діагностики та лікування хвороб новонароджених.

**ТЕМА 11. Фізіологія молочної залози. Хвороби та аномалії молочної залози.** Фізіологія функціонування молочної залози. Лактація та її порушення, гіпогалактія, агалактія, рефлекс молоковіддачі. Тривалість лактації з урахуванням екологічних факторів зовнішнього середовища. Хвороби та аномалії молочної залози. Аномалії розвитку вим'я, уроджена та набута відсутність, звуження дійкового каналу, порожнини молочної цистерни. Агалактія та гіпогалактія. Затримання молока. Лакторея. Вади молока. Молочні камені та інші патології. Роль зовнішніх і внутрішніх факторів (стан приміщень, догляд за тваринами, хвороби статевих органів і т. ін.) в етіології хвороб молочної залози.

**ТЕМА 12. Мастит.** Класифікація маститів, гострі та хронічні мастити, причини та перебіг серозного, катарального, гнійного, фібринозного, геморагічного маститу, гангрені вим'я. Субклінічний мастит. Діагностика маститу. Лабораторні методи діагностики маститу.

**ТЕМА 13. Ветеринарна гінекологія. Неплідність тварин.** Поняття про неплідність та яловість самок. Форми неплідності сільськогосподарських тварин. Класифікація форм неплідності, причини їх виникнення. Поширення неплідності та економічні збитки від неї.

**ТЕМА 14. Акушерська і гінекологічна диспансеризація.** Діагностичні, профілактичні та лікувальні заходи щодо діагностики, лікування і профілактики акушерських та гінекологічних хвороб тварин.

**ТЕМА 15. Андрологічна патологія.** Неплідність плідників (імпотенція). Уроджені та спадково обумовлені аномалії розвитку статевих органів. Набуті захворювання статевих органів. Пухлини статевих органів самців.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Теми	Всього	денна форма навчання				
		у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
<b>Атестація 1. Біотехнологія відтворення.</b>						
<b>Фізіологія і патологія вагітності, родів та післяродового періоду</b>						
Тема 1. Вступ до дисципліни. Морфологічна структура та функція органів статеві системи самців	9	2				7
Тема 2. Фізіологічні основи і техніка отримання сперми від плідників.	11	2	2			7
Тема 3. Сперма, її склад. Фізико – хімічні властивості. Оцінювання якості сперми	11	2	2			7
Тема 4. Теоретичні основи і практика розрідження сперми плідників. Способи зберігання та транспортування сперми.	11	2	2			7
Тема 5. Морфологія та фізіологія статевих органів самок. Статевий цикл самок. Нейрогуморальна регуляція статевої функції.	8	2				7
Тема 6. Фізіологічні основи та технологія штучного осіменіння самок с.-г. тварин. Трансплантація ембріонів	12	2	4			6
Тема 7. Запліднення. Фізіологія вагітності, її діагностика. Патологія вагітності.	11	2	2			7
Тема 8. Фізіологія родів та післяродового періоду. Патологія родів.	11	2	2			7
Тема 9. Оперативне акушерство. Післяродові ускладнення у самок с.-г. тварин.	11	2	2			7
<b>Разом</b>	<b>96</b>	<b>18</b>	<b>16</b>			<b>62</b>
<b>Атестація 2. Неонатологія. Мастологія. Патологія молочної залози.</b>						
<b>Ветеринарна гінекологія та андрологія</b>						
Тема 10. Неонатологія. Хвороби новонароджених.	14	2	2			10
Тема 11. Фізіологія молочної залози. Хвороби та аномалії молочної залози.	14	2	2			10
Тема 12. Мастит.	14	2	2			10
Тема 13. Ветеринарна гінекологія. Неплідність тварин.	14	2	2			10
Тема 14. Акушерська і гінекологічна диспансеризація.	14	2	2			10
Тема 15. Андрологічна патологія.	14	2	2			10
<b>Разом</b>	<b>84</b>	<b>12</b>	<b>12</b>			<b>60</b>
<b>Всього</b>	<b>180</b>	<b>30</b>	<b>28</b>			<b>122</b>

## 5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
<b>Атестація 1. Біотехнологія відтворення.</b>		
<b>Фізіологія і патологія вагітності, родів та післяродового періоду</b>		
	<b>Матеріали, інструменти та прилади, що використовуються при штучному осіменінні тварин</b>	
1	Розчини та інші матеріали, що застосовують при штучному осіменінні. Підготовка інструментів та матеріалів. Будова штучної вагіни, її складання та підготовка до використання.	2
2	<b>Оцінка якості сперми</b> Зовнішня (органолептична) оцінка сперми. Мікроскопічна оцінка сперми	2
3	<b>Розрідження сперми</b> Методику приготування розріджувачів для сперми бугая – ГЦЖС, барана – ГФЖС, кнура – ГХЦС. Техніка і правила розрідження сперми плідника.	2
4	<b>Зберігання та використання замороженої сперми</b> Методика заморожування сперми бугая у вигляді гранул на фторопластовій пластинці. Методику заморожування сперми бугая в облицьованих гранулах. Перевірка рухливості спермій у розмороженій спермі. Техніка безпеки під час роботи з рідким азотом.	2
5	<b>Штучне осіменіння корів і телиць</b> Правила штучного осіменіння корів і телиць та використання сперми бугая. Візо-цервікальне осіменіння корови або телиці з використанням шприца-катетера. Мано-цервікальний спосіб осіменіння корів. Ректо-цервікальне осіменіння корови або телиці.	2
6	<b>Штучне осіменіння свиноматок</b> Спосіб виявлення свиноматок в охоті. Нефракційний і фракційний методи штучного осіменіння свиноматок. Внутрішньоматковий спосіб штучного осіменіння свиней.	2
7	<b>Вагітність у тварин, її діагностика, ускладнення</b> Навколоплідні оболонки плода. Будова плаценти, її функції. Типи плацент у різних тварин. Будова пупкового канатика. Визначення віку плода.	2
8	<b>Методи діагностики вагітності. Можлива патологія вагітності</b> Ознаки вагітності у самки. Клінічні методи діагностики вагітності у корови, кобили, вівці, кози та свиноматки. Сонографія вагітності. Лабораторні дослідження при вагітності тварини. Можливі патології вагітності.	2
<b>Атестація 2. Неонатологія. Мастологія. Патологія молочної залози.</b>		
<b>Ветеринарна гінекологія та андрологія</b>		
	<b>Роди та післяродовий період у тварин</b>	
9	Передвісники родів. Вивчення тазу корови, особливості у інших самок. Родильне відділення, ветеринарно-санітарні умови та розміри секцій відділення, їх характеристика. Вимоги для нормального перебігу родів (стан плода). Методика проведення нормальних родів у корови	2
10	<b>Патологія родів</b> Слабкі преями і потуги. Бурхливі переями і потуги. Вузкість вульви та піхви. Звуження та неповне розкриття шийки матки. Затримання посліду	2

	<b>Специфіка оперативного акушерства</b>	
11	Ознайомлення з акушерськими інструментами та технікою їх застосування. Фетотомія, вивчення інструментів для її проведення. Кесарів розтин у корови	2
12	<b>Фізіологія післяродового періоду, можлива патологія</b> Виворот та випадання матки, їх діагностика та терапія. Субінволюція матки у корів, її діагностика та лікування. Післяродовий парез у корів, його діагностика та лікування. Післяродовий вульвіт, вестибуліт, цервіцит та вагініт. Післяродовий ендометрит	2
13	<b>Хвороби новонароджених</b> Причини виникнення хвороб у новонароджених. Показники життєздатності новонароджених різних видів. Асфіксія новонароджених. Затримання первородного калу (меконію). Кровотеча з пупка. Запалення пупка. Фістула урахуса. Відсутність анального отвору та прямої кишки.	2
14	<b>Причини неплідності, економічні збитки від неплідності</b> Причини, що обумовлюють неплідність, клінічні дослідження неплідності корів. Розрахунок економічних збитків від неплідності корів (склад міжотельного періоду, загальні збитки від неплідності)	2
<b>Разом</b>		<b>28</b>

## 6. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до дисципліни. Морфологічна структура та функція органів статевої системи самців	8
2	Тема 2. Фізіологічні основи і техніка отримання сперми від плідників	8
3	Тема 3. Сперма, її склад. Фізико – хімічні властивості. Оцінювання якості сперми	8
4	Тема 4. Теоретичні основи і практика розрідження сперми плідників. Способи зберігання та транспортування сперми	8
5	Тема 5. Морфологія та фізіологія статевих органів самок. Статевий цикл самок. Нейрогуморальна регуляція статевої функції	8
6	Тема 6. Фізіологічні основи та технологія штучного осіменіння самок с.-г. тварин. Трансплантація ембріонів	8
7	Тема 7. Запліднення. Фізіологія вагітності, її діагностика. Патологія вагітності	9
8	Тема 8. Фізіологія родів та післяродового періоду. Патологія родів	8
9	Тема 9. Оперативне акушерство. Післяродові ускладнення у самок с.-г. тварин	8
10	Тема 10. Неонатологія. Хвороби новонароджених	8
11	Тема 11. Фізіологія молочної залози. Хвороби та аномалії молочної залози	8
12	Тема 12. Мастит	8
13	Тема 13. Ветеринарна гінекологія. Неплідність тварин	9
14	Тема 14. Акушерська і гінекологічна диспансеризація	8
15	Тема 15. Андрологічна патологія	8
<b>Всього</b>		<b>122</b>

## Основні види самостійної роботи здобувача

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	60	Протягом вивчення дисципліни	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	30	Щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
3	Підготовка індивідуальних питань з тематики дисципліни	7	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
5	Підготовка до контрольних робіт та тестування	15	2 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі СОКРАТ
<b>Разом</b>		<b>122</b>		

## Орієнтовний перелік тем індивідуальних творчих завдань

1. Кіста жовтого тіла яєчника у корови.
2. Скручування матки вправо(вліво) у корови.
3. Слабкі перейми і потуги у корови (вівці, свинюматки, кобили).
4. Часткове (повне) затримання посліду у корови (вівці, кози, кобили).
5. Виворіт піхви (матки) у корови.
6. Фістула урахуса у теляти.
7. Запалення пупка у новонародженого.
8. Затримання меконію у лошати.
9. Відсутність анального отвору у новонародженого.
10. Кровотеча із пупка у лошати.
11. Передчасні перейми та потуги у кобили (корови, кози).
12. Аборт із затриманням посліду у корови (кози).
13. Субінволюція матки у корови.
14. Післяродовий парез у корови.
15. Післяродовий катаральний (гнійно-катаральний, фібринозний) ендометрит .
16. Звуження каналу шийки матки.
17. Нижня (бокова) позиція плода.
18. Черевне (спинне) передлежання у плода

19. Збочення статевих рефлексів у плідника.
20. Зниження якості сперми у плідника.
21. Персистентне жовте тіло.
22. Прихований (гнійно-катаральний) ендометрит.
23. Гіпофункція яєчників у корови.
24. Фолікулярна кіста у кози (корови).
25. Гіпотонія, атонія матки у корови.
26. Заворот голови на бік (на спину) у плода.
27. Хронічний (гнійно-катаральний) ендометрит.
28. Серозний (катаральний, гнійно-катаральний...) мастит у корови.
29. Серозний набряк вим'я.
30. Лакторея у корови.

### **Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання**

- Бесіда, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій;
- опитування та захист тем;
- тестування;
- перевірка конспектів (реферати);
- підсумкова контрольна робота (атестація);
- залік.

### **Форми поточного та підсумкового контролю**

- контрольні роботи,
  - тестування,
  - презентації,
  - самоконтроль,
  - взаємоперевірка.

## **7. Критерії оцінювання результатів навчання**

<i>Атестація 1</i>		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	4
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, дослідницькі проекти)	10
<b>Всього за атестацію 1</b>		<b>30</b>
<i>Атестація 2</i>		

6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	4
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл- презентації, дослідницькі проекти)	10
<b>Всього за атестацію 2</b>		<b>30</b>
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		<b>10</b>
<b>Підсумкове тестування</b>		<b>30</b>
<b>Разом</b>		<b>100</b>

### Шкала оцінки знань студента

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D		
60-65	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
01-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за видами навчальної діяльності набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

## Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
75-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
60-74%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-59%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
16-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.



## 8. Методичне забезпечення

1. **Желавський М.М.** Програма навчальної дисципліни «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин». Рівень вищої освіти другий (магістерський), галузь знань 21 Ветеринарна медицина, спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза, освітньо-професійна програма Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза, 2023 р., 27 с.
2. **Паладійчук О.Р.** Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин. ПРОГРАМА навчальної дисципліни для підготовки студентів освітнього ступеня магістр зі спеціальності 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки України. - Вінниця: ВНАУ, 2019. 19с.
3. Методичні вказівки для проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин» для здобувачів вищої освіти факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві за спеціальністю «Ветеринарна медицина». Тема «Ветеринарне акушерство» / Подільський державний аграрно-технічний університет ; **М. М. Желавський**, О. О. Боднар, В. В. Горюк, С. П. Керничний, В. П. Мізик. Кам'янець-Подільський, 2017. 68 с.
4. Методичні вказівки для проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин» для здобувачів освіти факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві за спеціальністю «Ветеринарна медицина» Тема «Оперативне акушерство, післяродові ускладнення та неонатальна патологія» / Подільський державний аграрно-технічний університет ; **М. Желавський**, О. О. Боднар, В. В. Горюк, С. П. Керничний, В. П. Мізик. Кам'янець-Подільський, 2017. 51 с.
5. **Паладійчук О.Р.** АКУШЕРСТВО, ГІНЕКОЛОГІЯ ТА БІОТЕХНОЛОГІЯ ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИН. Методичні вказівки для проведення лабораторних занять та виконання самостійної роботи студентами освітнього ступеня магістр зі спеціальності 212 Ветеринарна гігієна, санітарія та експертиза. Вінниця: ВНАУ, 2020. 36с.
6. Тестові завдання для поточного та підсумкового контролю знань з дисципліни «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр» спеціальності 211 – «Ветеринарна медицина» / **М. М. Желавський**, С. П. Керничний, О. О. Боднар, В. П. Мізик / Подільський державний аграрно-технічний університет: ПДАТУ, Кам'янець-Подільський, 2021. 146 с.
7. Методичні рекомендації «Курс лекцій з дисципліни акушерство, гінекологія та андрологія у службовому собаківництві» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві / **М. М. Желавський**, С. П. Керничний, О. О. Боднар, В. В. Горюк, Т. В. Захарова, А. В. Жавжарова / Подільський державний аграрно-технічний університет: ПДАТУ, Кам'янець-Подільський, 2021. 194 с.
8. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» для здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» / **М. М. Желавський**, С. П. Керничний, О. О. Боднар, В. В. Горюк, Т. В. Захарова / Подільський державний аграрно-технічний університет: ПДАТУ, Кам'янець-Подільський, 2021. 64 с.

## 9. Рекомендовані джерела інформації

### Основні:

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / Яблонський В.А., Хомин С.П., Калиновський Г.М. та ін.- Вінниця: Нова Книга, 2011. 600с.
2. Яблонський В. А. Біотехнологія відтворення тварин: Підручник. К.: Арістей, 2004. 296с.
3. Яблонський В. А. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. К.: Мета, 2002. 319 с.

### Додаткові:

4. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. Х.: Прапор, 2003. 400с.
5. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологія відтворення сільськогоспо-дарських тварин. Підручник. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2005. 336с.
6. **Паладійчук О.Р.** Предипінг та постдипінг - ефективні методи профілактики маститів у молочних корів. *Аграрна наука та харчові технології*. 2019. Вип. 4 (107). Т. 1. С. 100-112.
7. **Paladiychuk O.** Improvement of cow reproduction by activation method their sexual function. *Colloquium-journal*. 2021. № 3 (90). P. 21-27.
8. Фізіологія та патологія молочної залози у тварин : навч. посіб. А. В. Березовський, М. І. Харенко, В. П. Кошевой, Т. І. Фотіна, **М. М. Желавський**, В. Ю. Стефанік [та ін.] за заг. редакцією А. В. Березовського, М. І. Харенка. Київ: ДІА, 2018. 477 с.
9. Фізіологія та патологія молочної залози у тварин : навч. посіб./Березовський А. В. та ін. Київ : ДІА, 2016. 589 с.
10. Фізіологія та патологія розмноження великої рогатої худоби/ Калиновський Г. М. та ін. : навч. посіб. 2-ге вид., перер. і доп. Житомир : «Полісся», 2014. 464 с.
11. Фізіологія та патологія розмноження дрібних тварин : навч. посіб./ Березовський А. В. та ін. Київ : ДІА, 2014. 240 с.
12. Фізіологія та патологія розмноження коней : навч. посіб. / Березовський А. В. та ін. Житомир : Полісся, 2017. 392 с.

### Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт-довідник « Акушерські хвороби тварин» <http://hvoroby-tvaryn.ru /hvoroba/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Електронний фонд(тематичні та видові зібрання публікацій) <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Вікіпедія <http://ru.wikipedia.org/>
4. Доступ до повних текстів наукових журналів <http://www.doaj.org/>
5. Електронна навальна картка дисципліни «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин» (внутрішній сайт ВНАУ Електронна система «Сократ»): <http://socrates.vsau.org/>